

GEMISTE KANS

Wie het verloop van het tandartsenconflict met de ziekenfondsen vol aandacht heeft gevolgd, zal zich niet aan de indruk kunnen onttrekken dat het aanvaarden van de voorgestelde arbitrage wel heel weinig in overeenstemming is geweest met de vastberadenheid waarmee het besluit tot verbreken van de medewerking werd genomen. De algemene overtuiging van het gerechtvaardigde van dit besluit berustte — naar wij meenden te mogen stellen — niet in de eerste plaats op het verlangen naar een meer adequate beloning. Zij mocht meer worden beschouwd als een geestelijk verzet tegen de overbelasting en eenvormigheid van de dagelijkse arbeid, die de werklust, voldoening en bevrediging in het beroep op bedenkelijke wijze aantasten.

Het is waarschijnlijk dat de onmogelijkheid om de vertegenwoordigers der overheid te doordringen van deze waarheid, als een der primaire oorzaken dient te worden gezien van het zo weinig bevredigende resultaat, vervat in het aanvaarden der arbitrage, waarmee de beroepsorganisatie zich heeft tevreden moeten stellen. Wanneer echter deze arbitrage uitsluitend betrekking zal hebben op een scheidsrechtelijke waardebeoordeling van de „stoelminuut” dan mag de openbaar geworden controverse tussen de ziekenfondsen en hun tandheekkundige medewerkers door de buitenstaander niet ten onrechte worden gezien als een „loonstrijd”, waarin tegen de onvoldoend belichte achtergrond der diepere meer ideologische beweegredenen ten hoogste een materieel voordeel van dubieus gehalte kan worden behaald.

In het kader der vigerende sociaal-geneeskundige voorzieningen is het niet meer mogelijk enigerlei tandheekkundige verzorging te elimineren. Dit is ook niet wenselijk, maar wel is het geïndiceerd om met name bij de gebitsconservering op de noodzaak van een omschreven beperking het accent te laten vallen. De hoge frequentie van de vatbaarheid voor tandbederf is in feite onverenigbaar met elke inpassing van een massale gebitsverzorging in enig verzekeringssysteem. Men mag dit betreuren maar het is een onloochenbaar feit dat tandheekkundige toepassingen zich krachtens hun aard niet lenen voor een distributie op zo grote schaal als waarnaar in ons land wordt gestreefd. Voor miskenning van dit harde feit kan men echter de overheid niet alleen aansprakelijk stellen. De tandartsen en in hun kielzog varende hygiënisten zijn er bij voortduring op uit geweest om door stelselmatige propaganda het grote publiek te doordringen van de waarde van een gezond gebit en de daarbij geboden zorg voor periodieke controle en behandeling. Geen ogenblik is daarbij rekening gehouden met de eventualiteit dat hierin een aansporing zou worden gezien voor een massaal beroep op de beperkt beschikbare tandheekkundige mankracht om de consequentie te aanvaarden van een ongeremde opwekking tot gebitsverzorging. Toen het beschikbare potentieel hiermede werd geconfronteerd in de ge-

daante van het ziekenfondsenbesluit was het in wezen uitgesloten medewerking af te wijzen, zulks te meer omdat bij de getroffen voorziening was uitgegaan van de beginselen neergelegd in het N.P.P.-Rapport. Wat echter niet viel te voorzien was de aanzienlijke uitbreiding welke in de loop van de na-oorlogse jaren aan de eenmaal ingevoerde regeling zou worden gegeven. Het is juist de inschakeling geweest van steeds weer nieuwe groepen verzekerden welke de ziekenfondsbehandeling heeft doen uitgroeien ver buiten tandheelkundig aanvaardbare proporties. Hierin moet de fundamentele oorzaak voor de gegroeide spanningen en het daaruit ontstane conflict worden gezocht.

Dit conflict nu heeft zich zes maanden gehandhaafd tot ook van ziekenfondszijde in een daartoe belegde bijeenkomst arbitrage werd aanvaard.

De argumentatie, met hoeveel betoogkracht ook voorgedragen, heeft velen van de noodzaak van dit besluit niet kunnen overtuigen, immers de strijd ging in laatste instantie om een rechtvaardig hoog beginsel: de uitvoering en de uitvoerbaarheid van een tandheelkundig acceptabele voorziening en uit dien hoofde tevens een gemeenschapsbelang. Het misnoegen van een niet ter zake kundige partijpers zowel als een begrijpelijke teleurstelling van de ietwat ongeduldig geworden overheid of zelfs van verwante organisaties, die deze aangelegenheid vanuit hun belangensfeer beoordelen, behoeften voor de gedragslijn niet de richting aan te geven. Het argument dat onze professie niet voor een schisma zou blijven gespaard, was wel het zwaarst wegende. Maar, zo kan men zich afvragen, is de eenheid bewaard gebleven? Is die niet slechts schijn, wijl een aanzienlijk deel van de leden der beroepsorganisatie er niet gemakkelijk toe overgaat terwille van het saamhorigheidsgevoel de verantwoordelijkheid af te wijzen voor een stelsel waarin de ware tandheelkundige belangen worden gebagatelliseerd en uitsluitend aan de oppervlakte en vooral in de breedte wordt gezocht. Er zal wel niemand overtuigd zijn dat bij de ziekenfondsbehandeling van een bevredigende en voldoende gevende werkzaamheid sprake is. Het is niet uitgesloten dat bij continuering van het conflict een deel van hen, die daartoe economisch werden genoopt, uit het verband zou zijn getreden, maar hierdoor zou de eenheid eerder sterker zijn geworden dan nu het geval is.

Wanneer het de Maatschappij mogelijk ware geweest, te volharden in haar houding dan zou hiermee tevens de kans geschapen zijn geweest om op meer overtuigende wijze blijk te geven van de ernst der grieven waarvoor zij niet bereid was te transigeren. Een regeling die daarmee rekening zou houden, zou overigens betekenen een beperking van de rechten der verzekerden en een hogere financiële bijdrage hunnerzijds in de kosten van de behandeling. De ervaring in menige ziekenfondspraktijk tijdens de contractloze periode heeft aangetoond dat de bereidheid daartoe in belangrijke mate aanwezig is.

Wij zijn overtuigd dat de Maatschappij geen middel onbeproefd heeft gelaten om tot bevredigender resultaten te komen. Des te meer valt het te betreuren dat door de tegenstrijdigheid der belangen de

kans is gemist om met overtuiging op de bres te blijven staan voor een behoorlijke sociaal-tandheelkundige voorziening op basis van een onvermijdelijke beperking, voor althans bepaalde groepen, in de rechten der verzekering. Het gebleken gebrek aan doorzettingsvermogen voor een alleszins gerechtvaardigd standpunt is wellicht verweven met de huidige structuur van het maatschappelijk bestel. Het verloop van het conflict heeft bewezen dat bepaalde, zich kwetsbaar gevoelende groepen tegen de duur daarvan voor wat betreft de materiële consequenties, geen stand hebben kunnen of willen houden.

Aangenomen mag worden dat de beroepsgemeenschap haar pogingen om tot een meer constructieve regeling te geraken met energie zal voortzetten. Maar een zekere scepsis ten opzichte van het resultaat kan helaas niet worden onderdrukt. Immers reeds thans schijnt ernstig te worden overwogen door een wettelijk geregelde arbitrage-verplichting in de toekomst elke weerstand bij voorbaat uit te sluiten.

Dit betekent niet dat men voorlopig bij de pakken neer kan gaan zitten. In verband met de ophanden zijnde indiening van het ontwerp voor de nieuwe ziekenfondswet is uiterste waakzaamheid geboden.

Niettemin is het eerste wachten op de beslissing der arbiters. M-t

Naschrift

Nadat het bovenstaande was gezet heeft het college van bindend adviseurs inzake het conflict uitspraak gedaan. Als de dagbladen in hun berichtgeving volledig zijn geweest, heeft de bemiddeling zich uitsluitend bepaald tot een gemotiveerde verhoging van het tarief per „verrichtingsminuut” met twee cent.

Wij kunnen ons niet onttrekken aan het gevoel dat hier de arbitrage binnen te nauwe grenzen is gehouden, zij het wellicht dat de opdracht van het college van adviseurs zich hiertoe heeft beperkt en het zich derhalve geen rekenschap heeft gegeven van de achtergrond van het conflict. Ware zulks wel het geval geweest dan zou het de bemiddelaars duidelijk moeten zijn geworden dat bij handhaving van het vigerende systeem aan de primaire oorzaak van de ontevredenheid op geen enkele wijze iets zal worden gewijzigd.

Het klimaat waarin deze „verrichtingsminuut” moet worden rendabel gemaakt zonder verlies van kostbare seconden aan niet gehonoreerde activiteit, blijft even ongunstig.

De gelegenheid om door een gezaghebbende uitspraak de stoot te geven tot een dringend noodzakelijke herziening van het systeem is hierbij helaas ongebruikt gebleven. De kans daarvoor is kennelijk gemist.